

Divi soļi atpakaļ,

Dagnija Blumberga*

ENERĢĒTIKĀ Leņina dan-
cis «viens solis uz priekšu, di-
vi soļi atpakaļ» turpinās un
visprecīzāk raksturo Latvijas
enerģētikas zinātnes nozarē
notiekošo.

2010. gada decembrī Eko-
nomikas ministrija uz Briseli
aizsūtīja cerīgu ziņojumu par
to, ka un kā 2020. gadā kopējā
enerģijas patēriņā sasniegsim
40. procentus atjaunojamo
energoresursu (prognožu do-
kuments par atjaunojamo
energoresursu īpatsvara bru-
to enerģijas galapatēriņā līdz
2020. gadam sasniegšanu). Zi-
ņojumā parādīts, ka ir nepie-
ciešami papildus atbalsta pa-
sākumi, lai sasniegtu zaļās
enerģijas mērķi Latvijā.

Latvijas Zinātņu akadēmijā
(LZA) rīkotajā diskusijā šā ga-
da februārī tika spriests par
atjaunojamajiem energore-
sursiem. Tika nolemts, ka Lat-
vijas atjaunojamo energore-
sursu mērķis 2020. gadā jāsa-
mazina no 40 līdz aptuveni 36
procentiem. Ar šādu priekšli-
kumu Ekonomikas ministrijā
vērsās Nacionālās enerģētikas
konfederācijas prezidents,
akadēmiķis Juris Ekmanis.

LZA saietā nerunāja par to,
kas jādara, lai sasniegtu atjau-
nojamo energoresursu mērķi,
nerunāja par to, kas būtu da-
rāms, lai palīdzētu attīstīties.
Tā nebija pirmā reize, kad LZA
organizēja līdzīga rakstura
diskusiju.

Ministru Kabinetā (MK) ie-
sniegtajā projektā par valsts
pētījumu programmām ir
rakstīts: «Apstiprināt šādas
valsts pētījumu programmas:
«Inovātas enerģijas resursu
ieguves un izmantošanas teh-
noloģijas un zema oglekļa
emisiju nodrošināšana ar at-
jaunojamiem energoresur-
siem, atbalsta pasākumi vides
un klimata degradācijas iero-
bežošanai» prioritārajā zināt-
nes virzienā «Enerģija un vide
(atjaunojamo enerģijas resur-
su ieguves un izmantošanas
tehnoloģijas, klimata izmai-
ņas samazinošās tehnoloģijas
un bioloģiskā daudzveidība)».
Programmas vadītājs – *Dr.ha-
bil.phys.* J. Ekmanis, Fizikālās
enerģētikas institūts.

Atklāts paliek jautājums:
kas ir šā fenomena pamatā?
Kas virza IZM katru gadu ie-
skaitīt LZA prezidenta J. Ek-
maņa vadītā institūta kontā
pa miljonam latu? Tā tas bija
iepriekšējos četrus gadus – pa
miljonam latu gadā. Tā tas būs
nākamajos četrus gadus, ja MK
to apstiprinās.

Tas pat nav galvenais, ka
miljoni tiek ieskaitīti, kaut arī

**Nebūtu jau tas
viss tik
tragiski, ja
enerģētikas
zinātnes
nozares
izvēlētie
flagmaņi tik
cieši
neturētos pie
dabasgāzes**

tas notiek brīdī, kad izglītībai
un zinātnei tiek mazināts bu-
džets universitātēs, un nav arī
tik svarīgi, ka regulāri tiek at-
skaitīti miljoni iestādei, kurā
pēc definīcijas nav jaunu zi-
nātnieku (magistrantu un
doktorantu studiju program-
mas ir tikai universitātēs.

Būtiski ir tas, ka par iepriek-
šējā periodā – no 2006. līdz
2009. gadam – veiktajiem dar-
biem netika veikta nopietna
starptautiska ekspertīze par
to, kas ir padarīts; netika iz-
vērtēts, vai uzstādītie mērķi
un uzdevumi izpildīti. Nav
skaidrs, kāda ir pievienotā
vērtība Latvijas energosekto-
ram (arī ES) no šīs izpētes.

Kā šī pati zinātnieku ko-
manda, kura jau četrus gadus
ir veikusi zinātnisko izpēti un
konstatējusi, ka atjaunojamo
energoresursu mērķi 2020. ga-
dā nav sasniedzami, spēs, no-
tērējot nākamajos četrus miljo-
nus latu, kardināli mainīt sa-
vu viedokli un pateiks mums
visiem priekšā, kas mums jā-
dara, lai palielinātu biomasas
īpatsvaru siltumenerģijas un
elektroenerģijas ražošanai, lai
straujāk uzsāktu vēja enerģi-
jas un citu atjaunojamo ener-
goresursu izmantošanu?

Nebūtu jau tas viss tik tra-
giski, ja vien enerģētikas zi-
nātnes nozares izvēlētie flag-
maņi tik cieši neturētos pie
dabasgāzes un tādējādi nenove-
vestu Latvijas siltumenerģijas
gala lietotāju tarifa pacelšanu
par 30 procentiem šobrīd un
vēl vairāk – šoruden. Viņu un
viņu proponēto ideju dēļ mēs
grimstam dabasgāzes izmak-
su un līdz ar to arī siltuma ta-
rifu paaugstināšanas muklājā.

Būšu pateicīga premjeram
un ministriem, ja tad, kad būs
jābalso par nākamajiem mil-
joniem latu prioritāro zināt-
nes virzienu programmām,
viņi atcerēsies, ka neesam
Griekijā.

Televīzora katru dienu ska-
tos vienu un to pašu klipu,
vienas un tās pašas sejas, kas
mēģina man iestāstīt, ka ir *Par-
labu Latvijai*. Es arī rakstīju šo
rakstu tāpēc, ka esmu par la-
bu Latvijai, bet tikai tā ir cita
Latvija. Tā ir Latvija, kurā cil-
vēki mainās, domā, analizē. ♦

*RTU profesore, Vides aiz-
sardzības un siltuma sistēmu
institūta direktore, habilitēta
inženierzinātņu doktore